SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 27. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 10, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 27. РІК XCVII

СЬОГОДНІ З НЮ ЙОРКУ ВІДЛІТАЄ ЛІТАК ДО КИЄВА

Тиждень перед відлетом літака до Києва до руханкової залі парафії св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж., загостив пастор Володимир Домашовець, голова Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання, який склав на Фонд Руху 10,000 дол. від своєї Церкви та декілька пакунків одягу. На фото вгорі: пастор В. Домашовець з групою жінок, що займались пакуванням.

Джерзі Сити, Н.Дж. — Вперше в історії українського поселення в ЗСА, українська громада подбала про літака, який везе сьогодні з Ню Йорку до Києва 110 тонн ліків, вітаміни, порошкованих харчів, одягу для дітей, забавок, мила тощо для своїх братів і сестер в Україні.

В год. 1-ій по полудні в суботу з летовища ім. Кеннеді відлітає транспортовий літак типу Антонов-124 лінії Аерофлот безпосередньо до Києва. Зібранням речей зайнявся тут Народний Фонд Допомоги Україні, який складається з Фонду Руху і Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля. В Канаді тим займається Канадське Товариство Прихильників НРУП. До 80 тонн зібраних речей в ЗСА з Канади долучилось 30-тонн.

Із ЗСА літаком мають полетіти до Києва проф. Тарас Гунчак, д-р Зенон і Надя Матківські та Ірина Лабенська, а з Канади Ярко Щудрак.

Літак мав вилетіти з вантажного відділення лінії Пан-Амерікан після пресової конференції у вантажному відділенні Юнайтед Ейрлайнс.

У Києві пакунки будуть переладовані на вантажки, частина яких повезе деяке число пакунків до Львова, а решта залишиться в Києві для розподілу по селах і містечках. В Києві пакунками займатимуться члени НРУП і лікарі.

Досліджують мозок А. Сахарова

Москва. — В середу, 7-го лютого, пресове агентство ТАСС повідомило, що мозок покійного академіка Андрея Сахарова відправлено для досліджень в Інститут мозку Академії Наук СССР.

Цей інститут створили два роки після смерти Леніна з метою вивчення особливостей мозку засновника комуністичної держави.

Директор інституту Олег Адріанов, повідомив, що вони досліджували також і мозок Сталіна. Результат досліджень мозку Сталіна і Леніна вважається державною таємницею. Як сказав Адріанов, після смерти Сталіна працівники інституту практично лишилися без роботи, отже мозок А.Сахарова став першим об'єктом вивчення після 50-ох років.

Дж. Трафікант виступить в Торонто

Торонто (І. Клюфас). — Канадський Харитативний Комітет для Допомоги родині Івана Дем'янюка запрошує громаду Торонто і околиці на вечір-зустріч з американським конгресменом Джеймсом Трафікантом.

Конгресмен Трафікант розповість про свою ролю в обороні нарушених конституційних прав І. Дем'янюка в Америці. Зустріч відбудеться в п'ятницю, 23-го люстого, в Українському Культурному Центрі, вул. Крісті ч. 83-85. Коктейл о год. 6:30 вечором, вечеря в год. 7:30. Квитки в ціні 100 дол. можна набути в українських книгарнях Торонто. Дохід призначений на допомогу родині І. Дем'янюка.

За дальшими інформаціями слід звертатися на тел.: (416) 237-1491 або (416) 534-1745.

ПОСИЛИЛАСЬ РАДІЯЦІЯ В ОКОЛИЦЯХ РІВНОГО

Джерзі Сити, Н.Дж. — Як повідомляють новоприїжджі українці з Рівного і це потверджують листи, що звідти прийшли в перших днях лютого, радіоактивні промені з атомного реактора в Хмельницькому (давніше Проскурів) поселилися. Промені радіяції пробиваються на північ в околиці Рівного на Волині. Місцеве радіо закликає молодих людей та подружжя з дітьми якнайскорше евакуюватися з таких районів: Зарічне, Березне, Сарни, Рокитне, Дубровиця і Володимирське.

Очевидці та листи подають, що вибухи реактора тривають та відбуваються майже кожного дня. Мешканці цих районів відчувають тепер постійну втому та їм важко виконувати щоденну працю.

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА ВИМАГАЄ ВИВЕДЕННЯ СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК

Прага, Чехо-Словаччина. — Тридцятитисячна демонстрація, викрикуючи „Іване, забирайся додому!" пройшла центральними вулицями Праги. Демонстранти вимагали негайного виведення совєтських військ з території Чехо-Словаччини.

Голова недавно створеної в країні Соціял-демократичної партії Славомір Клабан прочитав відкрите звернення до совєтського уряду з вимогою вивести військо до 1-го червня цього року.

Президент Чехо-Словаччини Вацлав Гавел разом з державним секретарем ЗСА Джеймсом Бейкером, який перебував з короткотерміновою візитою в Чехо-Словаччині, звернувся до Москви з вимогою про виведення всіх совєтських військ з

(Закінчення на стор. 4)

ЛАНЦЮГ ЄДНОСТИ НЕСКОРЕНОГО ЛЮДУ УКРАЇНИ

Україна ще не бачила стільки блакитно-жовтих прапорів, як 21-го січня під час масового святкування соборности, вперше від січня 1919 року. Про живий ланцюг єдности з Києва до Львова, в якому взяло участь понад 300,000 осіб писала не тільки „Свобода" але й совєтська преса. Київська газета „Культура і Життя" назвала статтю про це найбільше свято в історії України "Єднання рук і сердець". У живому ланцюгу справді єдналися не тільки руки, але й серця українців у всьому світі.

По всій трасі ланцюга, у всіх більших містах України того дня відбулися мітинги, на яких народ вимагав скасування 6-ої статті конституції. Та ось вже 7-го лютого, рівно за 16 днів, на пленумі ЦК КПСС у Москві була підтримана пропозиція М. Ґорбачова про введення багатопартійної системи та про позбавлення Компартії монополю на владу.

Гасло „За незалежну Україну" біля пам'ятника Кобзареві у Києві закликало український народ до боротьби за єдність і соборність. В понеділок, 22-го січня, ланцюг став символом єдности народу, а сьогодні розірваний ланцюг на руках невільника повинен стати символом волі і незалежности. Оглядаючи знімки, які передають піднесений настрій, силу єдности і нескорений дух нашого народу, серце наповнюється впевненістю у здійсненні святого гасла.

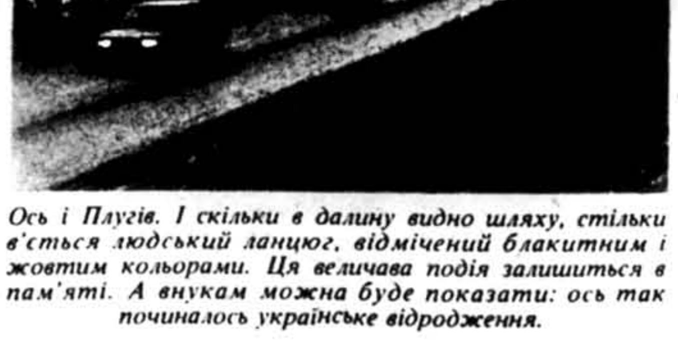
Мітинґ на площі Богдана Хмельницького у Києві. Саме тут біля тисячолітнього собору св. Софії в минулому проголошувався акт злуки УНР і ЗУНР. На мітинґу відчитано: четвертий універсал Центральної Ради, звернення Національної Ради ЗУНР; звучали заклики до демократизації суспільного життя республіки, славили її соборність і незалежність
(Чорно-білі фото, які прийшли з України, при виклюкуванні фільму обернули, тому й ясні кольори вгорі, темні внизу)

На трасі Львів-Тернопіль зібралося до 200,000 людей, у кожного — український національний прапор. На межі з Тернопільською областю стояли студенти Львівського університету, серед яких панувала радість, піднесення, непідроблена щирість у виявленні почувань.

Дорога в'ється вниз і спадає у Плугів. Куди сягає око люди стоять плече до плеча. Тут стоять ентузіясти і з Червонограда, і з Белза, і з університету.

Ось і Плугів. І скільки в далину видно шляху, стільки в'ється людський ланцюг, відмічений блакитним і жовтим кольорами. Ця величава подія залишиться в пам'яті. А внукам можна буде показати: ось так починалось українське відродження.

Стоїть Студентське Братство. Поруч з ними — двоє литовців, спеціяльно приїхали з Вільнюса на цю акцію. У цей день до людей знову повернулося щось, що було приспане вже пів-віку. Не даремно старші люди плакали і казали, що тепер уже можна і помирати, побачивши стільки українських знамен!

ПАРТІЙНЕ КЕРІВНИЦВО В СССР ПОЧАЛО МІНЯТИ СТРАТЕГІЮ

Москва. — Не чекаючи на висліди будь-що-будь революційних зрушень і, як кажуть політичні спостерігачі історичних перемін після останнього пленуму членів Центрального Комітету КПСС, який закінчився 7-го лютого і на якому була прийнята програма багатопартійної системи в СССР та пропозиція про ліквідацію шостої статті в конституції, яка забезпечувала досі монополію для компартії, — партійні керівники на найвищому щаблі почали міняти партійну стратегію намагаючись скерувати „світло рефлектора" на особу генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Горбачова.

Партійні речники, а головно так звані ідеологи, підказують низовим клітам компартії і засобам масової інформації контрольованим з Кремля, що треба обов'язково збільшити авторитет і владу президента М. Ґорбачова, правдоподібно для того, щоб він не мусів під час заповіджених виборів, дата яких мабуть буде пересунена на пізніший реченець, ставати до виборів і бути прицілом критики виборців.

Офіційні представники Політбюра і Центрального Комітету, зокрема Александер Н. Яковлєв заявляють, що справу президентури і розширення уповноваження президента можна і треба полагодити способом поспішного скликання Верховної Ради, чи навіть великої Ради представників, і на цьому форумі обміркувати і полагодити усі справи президентського уряду. Яковлєв й інші партійні керівники покликались навіть на деякі західньоевропейські демократичні системи, де президента обирають на форумі парляменту. Совєтські „демократи" забувають, — кажуть західні політичні аналітики, — що обрані парляментом західньоевропейські президенти, за малими вийнятками, є тільки гоноровими головами держав, а їхній президент мав би мати екзекутивну владу і йому були б підпорядковані усі урядові установи, включно з кабінетом міністрів, який він мусів би затвердити після зформування.

Іван Т.Фролов, головний редактор газети „Правда" і довірена особа президента М. Ґорбачова заявив кореспондентам, що, мовляв, „усі ми надіємося, що генеральні вибори поминуть особу президента". Він признався, що така пропозиція може наштовхнутися на спротив деякої частини виборців, які вже починають турбуватися, що одна особа сконцентрує забагато влади в своїх руках. До речі, це побоювання висував свого часу покійний академік Андрей Сахаров, але його перестoрога не знаходила тоді належної уваги совєтських „парляментаристів". Крім того деякі партійні керівники побоюються, що нова стратегія подумана для того, щоб забезпечити за компартією владу у будь-яких обставинах. Існує в середині компартії навіть поважне число членів, які погрожують формуванням нової фракції, тобто альтернативної Комуністичної партії, якщо керівництво піде за порадою Яковлєва. Один з тих керівників опозиції є Юрій Ф. Афанасієв, історик, колишній керівник міському компартії в Москві Боріс Єльцин та багато інших. Таку альтернативну партію М. Ґорбачов й інші назвали „розколом" в компартії і „трагедією" для продовження перебудови і демократизації, програми, якою страшить Горбачов совєтських громадян при кожній нагоді виникнення нової кризи, хоч ця програма, як каже Єльцин, досі нічого не дала для широких народних мас.

Померла О. Добровольська

Ню Йорк. — Тут в п'ятницю, 2-го лютого, в одному з міських шпиталів померла корифей українського театру і вірна довголітня дружина покійного актора Йосипа Гірняка, Олімпія Добровольська-Гірняк.

Вона була акторкою „Молодого Театру", театру „Березіль", Львівського Театру, співтворцем Театру-Студії і творцем Студії Мистецького Слова в Ню Йорку. Покійна, яка померла на 95-му році життя, вже декілька років була у старечому домі та не була свідома смерти свого мужа у січні 1989 року.

О. Добровольську поховали поруч Й. Гірняка на цвинтарі Пресвятої Діви Марії у Факс Чейс, Філядельфія, у вівторок, 6-го лютого 1990 року, в присутності найближчої родини.

О. Добровольська у п'єсі „Гріх". Молодий Театр 1919 р.

Залишилися в смутку дочка Іва Чарська з родиною і широка родина Гірняків.

У СВІТІ

У РУМУНІЇ ЗАХВОРІННЯ немовлят на хворобу АІДС зростає до епідемічних розмірів. Згідно зі статистикою, яку зібрали румунські вірологи, а підтвердили французькі лікарі, найбільше захворінь є в переповнених сиротинцях і клініках, що розповсюджується при практикуванні старомодної дії переливу крови новонародженим немовлятам. Знавці твердять, що сьогоднішній епідемічний вияв хвороби АІДС в Румунії — це один з найбільш жахливих залишків з часів диктаторства Ніколае Чаушеску.

АРАБСЬКІ НАРОДИ плянують широку дипломатичну кампанію щоби остерегти світ, що переїзд сотні тисяч совєтських жидів на постійне поселення до Ізраїля в найближчих роках загострить вже й так напружену ситуацію на Близькому Сході та загрожуватиме можливостям перемир'я. Кампанія, кульмінаційною точкою якої буде звернення до Ради безпеки при Організації Об'єднаних Націй, має на меті повести міжнародну пресію на Ізраїль, щоби цим новим іміґрантам не давати дозволу поселюватися на окупованих Ізраїлем територіях західнього берега ріки Йордан та у смузі Гази. Ці території арабські країни уважають тепер як окуповану Ізраїлем палестинську державу.

РЕЧНИК ІРЛЯНДСЬКОГО УРЯДУ заявив, що прем'єр-міністер Ірляндії Чарлз Гафі, який тепер також займає пост президента Европейської спільноти, прибуде до Вашінґтону 27-го лютого на розмови з президентом Джорджом Бушем. Ірляндія під сучасну пору держить пост ротаційної президентури Европейської спільноти, що складається з 12-ти країн і прем'єр-міністер Ч. Гафі уважає, що його країна може відіграти важливу ролю в американсько-европейських взаємовідносинах.

В АМЕРИЦІ

ДО КІНЦЯ 1988 РОКУ 16 СТЕЙТІВ ЗСА прийняли конституційні поправки про надання англійській мові статусу офіційної. Загальнокрайовий рух за встановлення офіційної англійської мови розгорнувся ще на початку 80-их років, особливо в південних та південнозахідних стейтах, які характеризуються великим припливом еспаномовних еміґрантів та еміґрантів з Азії. Організація, яка підтримує ідею загальнокрайового встановлення офіційної англійської мови „Ю. Ес. Інґліш" була заснована в 1983 році лінґвістом Джаном Тантоном, прихильником сенатора С.Гаякава із Каліфорнії. За п'ять років ця організація, яка на початку мала лише кілька сотень членів, нараховує 350,000 осіб.

ЩЕ ДВА ТИЖНІ ТОМУ уповноважений іміґраційного бюра Джін МекНері публічно оголосив, що обмеження бюджету веде агенцію до рішення звільнити втікачів з Центральної Америки. А в середу, 7-го лютого, влада оголосила про відновлення політики арештів нелегальних втікачів через американський кордон, які шукають політичного притулку в Америці. Це рішення влади викликане різким збільшенням кількости нелегальних втікачів після подій в Ель Сальвадорі. Понад 800 втікачів з Центральної Америки переходять границю в районі Бейвю, на півдні Тексасу, за місяць. Еміґраційна влада виділила 11 міл. дол. на будівлю приміщень для затриманих втікачів. Вже встановлено шість нових наметів, в яких можуть помістити від 2,500 до 10,000 осіб.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Суд використовують для партійної боротьби

Десь на початку 1987 року одна газета у Бейруті, Ливан, принесла вістку про продаж Америкою — за посередництвом Ізраїля — Іранові транспорту зброї. Тому, що Іран відомий із своєї ворожости супроти Америки — ця вістка знайшла тут голосний відгук. Зацікавився Конґрес. У травні 1983 року розпочалося там публічне переслухування свідків. Президент Реґен признав на своїй пресовій конференції факт продажу транспорту зброї і боронив цю трансакцію бажанням трохи злагіднити американсько-іранські взаємини. Рішуче заперечив, наче би це був викуп закладників, схоплених у Ливані звелиничками іранських „аятоллів". Але його промова не заспокоїла преси і Конґресу. Виявилося, що гроші, отримані за цю зброю, пішли на допомогу партизанам проти сандіністського уряду в Нікараґуі. Демократи, які мали більшість у Палаті Репрезентантів, обурювалися, що зламано постанову Конґресу про припинення такої допомоги. Президент Реґен назвав був свого часу демократичних партизанів у Нікараґуа „борцями за свободу" і тепер закиди пішли на адресу Реґена. Але газета і Конґрес дивним дивом промовчали ролю Ізраїля в цій справі: характеристичний причинок до пізнання впливів жидівської громади у ЗСА на засоби пресової інформації і політичний світ.

Партизанів у Нікараґуа популярно називано (і називається тепер) „контрас". Уся ця афера набрала розголосу, як „скандал Іран-контрас". Насправді ніякого скандалу не було, а перерахувалися члени Крайової Ради Безпеки, яка вела цю трансакцію. Для розсліду справи з усіма її подробицями Конґрес заанґажував окремого прокуратора в особі вашінґтонського правника Лоренса Волша. Переслухування в Конґресі принесло неприємну несподіванку обвинувачувачами, коли головний „винуватець", підполк. Олівер Норт зізнавав так ґідно і патріотично, що здобув собі популярність в Америці. Судова розправа проти Норта відбулася вже за урядування Джорджа Буша. Із десятка роблених йому закидів засудили його тільки за три провини маловажної ваги. Він був і є на волі, його адвокат зголосив відклик і цієї другої розправи ще не було. Але переслухування у Конґресі продовжується, цим разом за замкненими дверима. Продовжується судова розправа проти учасників цієї „змови" Іран-контрас. Недавно засудили на невелику кару продавця зброї Гакіма, який признався до вини. Центром уваги став емеритований контрадмірал Джан Пойндекстер, колишній дорадник Реґена у справах Крайової безпеки. Тепер оборонці Пойндекстера твердять, що все те, що діяв Пойндекстер, діялося з відома і за згодою від президента Реґена. Так боронився також Олівер Норт, який проте застерігся, що він ніколи безпосередньо від Реґена не отримав жодного доручення. Суддя Дейвид Ґрін вимагає, щоб Реґен пред'явив судові всі записки з того часу, які стосуються афери „Іран-контрас". Роналд Реґен, який живе на своїй фармі у Каліфорнії, рішуче відмовився, заявивши, що він має тільки приватні записки, які служили йому для пригадки різних подробиць і що вимога передати судові приватну власність колишнього Президента — б'є в установу президентури та може відстрашити майбутніх президентів від роблення і зберігання будь-яких записок.

Уся ця справа має негарний посмак. Вона живо пригадує кампанію Конґресу й ліберальної преси проти президента Ричарда Ніксона за його причетність до „скандалу" Вотерґейту. Це був настільки скандал, що гурт близьких до Ніксона осіб запрагнув прислужитися йому у виборчій кампанії на другу каденцію і зорганізував — без відома Ніксона — влам до головної квартири Демократичної партії у комплексі будинків Вотерґейт у Вашінґтоні. Вломників зловили на гарячому. Ніксон завів звичай, що всі розмови в його кабінеті у Білому Домі записувано на стрічку. Коли безпосередньо закинено Ніксонові співучасть у цьому „злочині" після доконаного факту — то вимагали від нього передачі судові всіх отих платівок. На одній з них було доручення Ніксона до ФБІ, яке виразно вказувало, що він, Президент, старався замняти вся справу. Ричард Ніксон, якого двічі вибрали на президента лявінною більшістю — зрікся президентури.

У світі діються насправді великі історичні події, — в самій Америці шаліє пошесть наркоманії, існує добрий десяток важливих і пекучих справ, як очищування довкілля, направа шкільної системи, проблеми кари смерти і т. п. — навіщо тратити стільки часу і заходів довкола цієї давньої і третьорядної справи. Державна система в Америці визнає законодатну владу (Конґрес), виконавчу (Президент) і незалежний суд. [illegible] розправа проти винуватців афери [illegible]-контрас є доказом на можливість використовування тут суду для партійної гри.

Омелян Твардовський

„ВОНИ ЧЕКАЮТЬ ПЕРЕМІН"

Про подію, що сталася несподівано в Чернігові, вже писала наша преса, в цьому числі і „Свобода". Йшлося про звичайний автовий випадок, зудар на одній із вулиць міста Чернігова, у висліді якого заворушилось майже все населення 300-тисячного Чернігова. Зударилися чорна „Волга" з автомобілем „Жигуля". У „Волзі", як пізніше виявилося, пасажирами були на підпитку партійні вельможі, які і спричинили цей випадок, а в розбитій „Волзі" доволі делікатесів: ковбас, м'ясива тортів, горілки, всього того чого не може дістати звичайне населення Чернігова.

Очевидно ця „знахідка" тільки підтвердила — істину про яку знають не тільки в Чернігові, але і всіх містах і селах поневоленої України. В цей час, як населення України довели майже до голоду і холоду, партійні бонзи і їхні російські зайди-головачі, живуть у розкошах, неначе мільйонери.

Ось чому Чернігів запалав, пробудився із сну. Тисячі взяли участь в демонстраціях і у висліді домоглись усунення із своїх постів вірних слуг окупанта — Л. Палажченка (секретаря обкому партії) і М. Гришка (голови облвикомкому партії) в Чернігові.

Цікавий репортаж про цю подію помістила Київська „Спортивна Газета" в числі з 16-го січня ц.р. на першій сторінці п.з. „Вирвалась Десна з крижаного полону", що його написав спеціяльний кореспондент Є. Шрайман. А започаткував автор цей репортаж такими реченнями: „...До автобусу входить людина і повідомляє пасажирам: 'Поздоровляю вас. Палажченко подав у відставку'. ...Обласна молодіжна газета виходить із 'шапкою' на першій полосі: 'Раби-не ми, риби-німі!' ".

І далі він пише: „У Різдвяну ніч порушилася споконвічна тиша старовинного Чернігова, тривожне мовчання спалахнуло вибухом емоцій. Сьогодні, правда, все спокійно в обласному центрі. На площі Куйбишева біля святкової ялинки вже нема постаменту, куди люди підняли розтрощену чорну „Волгу" під номером 15-18. Нема й самої облвикомкомськомської машини, в якій чернігівці, втомлені від споглядання порожніх прилавів, знайшли невеличкий схов делікатесів. Чим усе закінчилося, тепер добре відомо. Приїхавши до наддіснянського міста, вже знав про відставку першого секретаря обкому партії Л.І. Палажченка і голови обливкомкому М.В. Гришка. Жителі Чернігова відмовили їм у довірї. На загальноміському мітинґу, на стадіоні імені Гагаріна, 'батькам області' просто не давали говорити. Накипіло на душі багатьох і вже не хотілося слухати солодкі обіцянки, щирі запевнення. Плякат 'Хто з'їв моє м'ясо?', звичайно вражає конкретністю. Та називались на мітинґу й інші больові точки. 'Молодь вечорами тиняється без діла'. І наче підтвердження тих слів — тут же, на стадіоні, недобудований легкоатлетичний манеж. Нема коштів, щоб довести його до пуття. Нема? У Чернігові? Та проїдьтся містом і ви побачите монументальні споруди обласної прокуратури, облжливспілки, Палацу урочистих подій, будинку мисливця, обкомівського готелю. А якщо знайдуться поруч інформовані люди, покажуть 'скромний' кількаповерховий особняк на три сім'ї — Л.І. Палажченка й інших керівників області.

А поряд, — відмічує Шрайман, — обласна дитяча лікарня, розрахована на 300 місць, яка змушена приймати понад 70 маленьких пацієнтів. Одверта бідність і показуха і — 'пам'ятники самому собі', які щедро наплодилися на цій землі останніми десятиріччями. Та хіба про такий пам'ятник думав директор обласної Дитячо-Юнацької Спортової Школи Леонід Ринський — людина зі слабким здоров'ям та сильною волею? Хіба для цього він вирішив додати до старого приміщення школи сучасний спортовий комплекс? Ні, директор думав про дітей. І комплекс з'явився. Якраз після чорнобильської аварії, коли слова 'здоров'я підростаючого покоління' набули в цьому краю особливого змісту. Школа справила новосілля, а за кілька місяців Л. Ринського звільнили з роботи. Не підійшов чимось апарату, кажуть, і особисто 'перший' доклав руку до цього (тобто Палажченко, зам. О.Т.). Отже, будь-яка ініціятива карається? Як не вистачає тут людей з творчою жилкою! Хоч і пробували мене переконати — продовжує Шрайман, у протилежному в обласному спортовому комітеті, перед очима вперто стояв занедбаний гокейний майданчик неподалік від спорткомітетівської будови. І кілька хлопачків із клюшками в руках, які шукали на подвір'ї якийсь 'п'ятачок', щоб поганяти кружок. І єдиний на 300-тисячне місто басейн, куди, звичайно, дуже важко потрапити... Багато чернігівців побоюється, що буде так, замість одного функціонера прийде інший і все залишиться по-старому. Бо навіть коли події у місті досягли апогею, дехто і зі сторінок преси, і з трибун намагався 'заспокоїти' народ. Мовляв, нічого страшного не сталося, трапилася дорожно-транспортна пригода, якою скористалися неформали й екстремісти, щоб захопити владу. Коли місцеве радіо таврувало неформалів, один із них Ф.С. Кагно, перебував... у шаховому клюбі 'Юність".

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про мовний коктейл

Пригадуєте, дорогі читачі „Свободи" старшого віку, перші роки після приїзду до Америки та свої мовні проблеми, коли англійська мова була панівна й ми всі, хоча зі страшним акцентом, але старалися її всюди вживати? Пригадуєте, як наші діти звертали нам увагу, щоб у публічних місцях не розмовляти з ними надто голосно українською мовою?

У тих часах також наші американські господарі чемно, але виразно, пояснили нам, що ми стали американськими громадянами і що тут мішається лише... коктейлі, але не мови.

Тепер маємо 1990 рік і багато дечого змінилося саме у цьому напрямі.

• *Стоїмо в черзі на пошті у Джерзі Ситі. У віконці великий напис, що можна в ньому полагодити все еспанською мовою, а дві урядники без найменшого сорому цією ж мовою розмовляють голосно, не зважаючи на „американців", що терпеливо чекають.*

• *У вінді до нашої редакції стоять з нами два молоді індійці та з торбинками їжі в руках ведуть індійською мовою якусь дискусію, з якої розуміється неможливо нам догадатися про що мова.*

• *Всідаємо до таксівки біля Лінкольн Центру, щоб дістатися на „наш давнтавн". Шофер, помітно неамериканець, ламаною мовою питає нас, як туди заїхати і не лишається нам нічого іншого, як точно показувати йому дорогу. При нагоді питаємося, якої він народности — відповідає, що румун і важко йому навчитися по-англійському.*

• *Заїжджаємо до бензинової станції Тексако на Лонг Айленді. Закутаний у вовняній шапці темноволосий продавець ніяк не може зрозуміти, що від нього бажаємо і кличе на допомогу товариша. Відбувається швидка розмова незнаною нам мовою і тому питаємося звідки вони походять. Показується, що це турки. Чемно усміхаючись, турок наповняє бак нашого авта, та ще на додаток миє шибу, що тепер не часто трапляється.*

• *Ідемо купувати в Ню Йорку овочі. В крамниці продають власники — видимо східньої раси, які саме полагоджують своєю мовою якісь родинні справи. Правдоподібно — це корейці, але чи можемо бути певні, не знаючи якою мовою вони говорять?*

• *Приходимо до уряду реєстрації авт та прав їзди. Стаємо чемно в чергу і рахуємо, що перед нами 71 особа. Багато із них в супроводі членів родини чи знайомих, а що чекати треба довго і урядники в такому уряді ніколи не поспішають — прислухуємося до розмов та стверджуємо, що більшіть із них відбувається по-різному, але не англійською мовою.*

Це тільки декілька звичайних щоденних приклaдів, а їх, ми певні, можна знайти багато більше, хоча якби наш шлях повів нас на Брайтон біч, де панує російська мова чи в цю дільницю Бруклина, де говорять на вулицях „їддіш".

Сорок з гаком років нашого перебування тут змінило зовсім обличчя Америки. Ніхто тепер не дивується такому „мовному коктейлеві", ніхто проти нього не протестує і ніхто навіть не звертає на це уваги.

Нас однак дивує одне: чому ми, всі — наші діти та внуки — далі нерадо вживаємо українську мову, не зважаючи на всі патетичні заклики і промови.

О-КА

Юрій Р. Рибак

ПРОЯВИ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

Слово „зелене" по-англійськи має своє многократне значення. Воно може означати початківця, рослинний світ та бути висловом надії. Тому то і в загальному нову групу „зелених" консументів можна б окреслити як людей, що зачало діло в надії охоронити природу перед суцільним знищенням. Вони ж при кожночасних закупах звертають точну увагу на опакування, що є поважним спричинником занечищення довкілля — головно „пластик", який своєю появою та приміненням прямо хапає за очі покупця.

Цей же пластик є водночас не абиякою проблемою. Його легко викидати, одначе дуже тяжко позбутись із поверхні землі, бо щойно будучі покоління зможуть завважити, що він перемінився у порох.

„Зелені" консументи заки куплять товар точно перевірюють рід і матеріял опакування. Між іншим воно має бути з матеріялу, що походить з повторної перерібки („Recycling"); спроможне скоро розкладатись природою („Decompose"); можна повторно вживати („Reusable") та повторно наповнювати („Refillable").

Недавний опит виявив, що 89 відс. покупців затривожені нищенням довкілля. Тому і під впливом публічної опінії, як теж щораз меншої площі для смітників американська влада вводить чимраз то нові закони і кари за невідповідне трактування індустрійних відпадків усякого виду... Й індустрія протирає заспані очі бож справа набирає іншого обороту, коли замість грошових кар її керманичів саджають у „холодну". Грошові кари можна вважати економічно оправдані із-за коштів продукції, які бувають нижчі, ніж оплати за законне викидання відпадків. Але коли керманич відповідає особисто і наталврують засудженого, то це вже заторкає його характер і кидає на його особу притемнене світло, коли він працює і на суспільній ниві.

Реклями теж не має зовсім чистої совісти. Матеріял реклямують різними термінами, завданням яких підкреслювати нешкідливий вплив на довкілля. І тут приклад на це, що люди звикли говорити: „Великих слів велика сила і більш нічого". Оголошує реклама великими літерами, що це є особливий рід пластику, що його можна викидати, бож, мовляв, природно він розпадається. Це правда, одначе він розпадається тільки під впливом соняшного проміння. Але це проміння безсильне, щоб проникати, коли пластик є в глибині смітника!...

Пластик може переробляти, одначе — це не така проста справа, бо на перешкоді стоїть покриття коштів. Ось збірка однієї тонни глечиків молока коштує приблизно 600 дол.,а за новий матеріял після перерібки платять не більше як 130 дол. за одну тонну. Тільки алюміній себе оплачує, а скло та папір потребують фінансової допомоги. Цього роду бизнес не дає одиниці поля до попису, щоб доробитись, одначе для економіки країни має велике соціоекономічне значення, дає бо змогу цілому населенні жити і працювати у більш здоровому довкіллі.

Коли рубають ліс, то на тому може потерпіти дана околиця, але коли це роблять у світовому маштабі, то воно має вплив на клімат цілого світу, дарма, що знавці зчинили крик з приводу нищення тропічних лісів Амазонки в Бразилії. Тут є приклад на дилему, де особисті інтереси вищі загального добра. Власник лісу гроші, отримані за вируб лісу, вкладає до банку для дітей і привнуків. Він одначе — короткозорий, бо не добачує, що масовість нинішньої дії може відбитись від'ємно на грядучих поколіннях.

Дещо інших погляд на дерева має група зорганізованих американців. Її члени і прихильники послідовно переводять у життя ідею засаджування окремих дерев, які найкраще відповідають даному кліматові... Біля кожної хати повинно рости дерево, а опустілі міські вулиці — замаювати жива зелень.

В акції охорони дерева, як сирівця, для паперового опакування та інших цілей появились уже кличі, як наприклад „Папір з паперу але не з дерева". „Зелені" консументи вживають рушники з матеріялу замість з паперу, а паперові торби для закупу носять аж поки подруться.

Буває і так, що не завжди довкільники мають слушність. Вони пропагують купувати неопаковані овочі. Гарно, але коли взяти, скажімо, помаранчі, то нюйоркчани, щоб мати тільки на один день свіжо видушений сік, мусіли б невжиті частини викидати, вага яких дорівняла б двом найбільшим у світі пасажирським кораблям. Що ж роблять продуценти згущеного соку? Вони не викидають відпадків помаранч на смітник, а навпаки вживають їх як корм для... свиней.

Як бачимо, проблема відпадків таки є проблемою. Тут вирішує одне, а саме як найкраще використати сміття для загальної користи. І знайдено вже багато можливостей для нової енергії через спалювання, творення нового чи повороту до первісного матеріялу через перерібку, а навіть використання як тваринного корму. Отже ніщо в світі не марнується.

Не тяжко спостерегти, що збільшення світового населення впарі з динамікою технології таки шкодять обмеженим ресурсам природи, та над нашою плянетою збираються чорні хмари загрози існуванню людини. І ці хмари не мають майменшого наміру розходитись так довго, як довго є актуальними слова, що їх сказав римський оратор Ціцеро: „Людина собі є найгіршим ворогом".

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Дарія Гординська-Каранович

Кобзар і лірник В. Нечепа

Кобза і ліра, старовинні українські струнні інструменти. На першій сторінці першого видання Кобзаря Шевченка з 1840 року є ілюстрація із зображенням кобзаря та хлопчика поводиря. Кобзарі і лірники, народні співці, створювали думи й пісні на історичні, релігійно і жартівливі теми, часто переплітаючи їх сучасними подіями. Комуністична партія СССР визнала кобзарів і лірників ворогами народу і їх „зліквідувала". Здавалося, що цей рід мистецтва і ці традиції загинули назавжди. Але ні, Україна вміє відроджуватися.

Молодий музик і співак з Чернігова Василь Нечепа почав збирати передання давноминулих днів. Він відшукав ще тих кобзарів і лірників, що залишились при житті, вивчав їхні пісні та думи і, пов'язавшись з цією традицією, сам став кобзарем.

Дня 2-го лютого 1990 року Василь Нечепа виступив у Нюарку на вечорі, присвяченому Тарасові Шевченкові, який був для нас відкриттям. Нечепа, обдарований актор, професійний музик і співак, показав слухачам багатство наших найстарших музичних інструментів та їхні можливості дивовижних перетворень. Як поетично, озвученою думкою, розповідає кобзар і лірник про деталі з життя Шевченка. Він простежує музичний стиль із далекого минулого і його слова, пісні та гра на інструментах міняються, як візерунки у калейдоскопі. Дума Нечепи про Чорнобиль — потрясаюча.

Василь Нечепа зберіг скарби нашої старини, нашої музики і передань, а це неоцінені коштовності створені багатьма поколіннями і подаровані нам. Василь Нечепа додав до цих дарунків поколінь ще і свої самоцвіти і збагатив нас.

Дохід з його виступу призначений для жертв Чорнобиля.

Йоан Онужек

КІНЕЦЬ ЧИ УНІВЕРСАЛІЗАЦІЯ ІСТОРІЇ?

Історія скінчилася. Настала епоха після історії.

Такою „благою вісткою" нас інформує стаття „Кінець історії?", надрукована ще тому півроку у літньому випуску вашінгтонського журналу „Нешенел Інтерест", урядовцем Державного департаменту, Френсісом Фукуямою. І дійсно, невідворотний крах комунізму, чого ми є свідками передусім в країнах Східньої Европи та в Совєтському Союзі, кінець холодної війни та, в загальному, раптовий зворот історії в невідоме, стали вістками, що викликали політичні дискусії в усіх столицях світу. Але Ф. Фукуяма сповіщає набагато більше. Ми не є, твердить він, свідками лише кінця холодної війни, або виняткового післявоєнного періоду, ми є свідками кінця історії, тобто кінцевої, абсолютної точки в ідеологічній еволюції людства та переходу до універсалізації західніх ліберальних демократій як кінцевої форми економічно-політичного суспільного ладу.

Слід уточнити, що кінець історії не є „кінцем світу" (який, як відомо, надійде „яко тать"), тобто кінцем процесів та явищ у світі. Кінець історії, як його розуміє Фукуяма, є лише кінцем ідеологічної еволюції людства, тобто кінцем досягнутим в мислі, ідеях та свідомості, а не в реальному світі. Говорячи конкретніше, історія скінчилася, оскільки людство в домені ідей вповні усвідомило, що західній раціональний ідеал економічного та політичного лібералізму, втілений в ліберально-демократичному ладі, остаточно переміг свої головні нераціональні ідеологічні альтернативи: комунізм та фашизм. Сама раціональність ліберально-демократичного ладу, який появиться в кінці історії, визначається тим, що він „є ліберальним настільки, наскільки визнає та обороняє системою законів універсальне людське право на свободу та рівність, і є демократичним настільки, наскільки цей лад існує за згодою керованого".

Якщо зобразити графічно „кінець історії" у Фукуями, то історія скінчилася лиш вертикально, у свідомості, де перевагу мав час, але не горизонтально, в просторі, в реальному світі. Горизонтально, в просторовому русі конкретного втілення ідей свободи та рівности, універсалізація ліберальних демократій буде довгим та болючим процесом, як про те свідчать останні події в країнах Східньої Европи та в Совєтському Союзі. Совєтський Союз тепер аж ніяк не можна назвати ліберальною чи демократичною державою і трудно уявити, що перебудова має так багато успіху, що таку назву можна буде вжити для неї в близькому майбутньому. Але в кінці історії не є необхідним щоб усі держави успішно стали ліберальними суспільствами. В тому самому порядку ідей Китай, який після репресій на площі Тіянаньмен, застряг в історії, є також потвердженням тези банкрутства комунізму. Натомість відносно скоре здійснення ліберально-демократичних структур, політичних та економічних, в Японії та Південній Кореї, послужить багатьом іншим країнам світу як модель для наслідування. В постісторичний період, оскільки ідеологічні конфронтації зникнуть, бо вижили несумісні ідеологічні доктрини, змагання між надпотугами з ідеологічної сфери перейдуть в економічну сферу. Сам термін „надпотуга" втратить ідеологічну коннотацію, а зусилля в сфері міжнародних відносин будуть переважно зосереджені на укріплення системи Спільного ринку. Таким чином, уважає Фукуяма, кінець історії буде позначатися економічними калькуляціями, розв'язками технічних проблем, екологічними турботами, як також задоволенням зростаючих вимог населення. В післяісторичний період, закінчує тезу Фукуяма, настане сильна носталгія за історією, що проявлятиметься в постійному піклуванні музеєм людської історії, позитивними надбаннямк людства.

Але це не значить, що всі конфліктні явища зникнуть з лиця землі. Найбільшою небезпекою для здійснення лібералізму будуть, на думку Фукуями, націоналізм та релігійний фундаменталізм. Але конфлікти породжені ними не будуть мати глобального характеру, а залишаться льокальними. Більше того, національні та релігійні протиріччя можна буде розв'язати. У сфері міжнародних відносин конфліктність між державами буде диктуватись національними інтересами кожної держави, що може привести до небезпеки та агресії, які є загальною характеристикою людства. Спеціяльну увагу треба приділити самому лібералізмові, який в свою чергу не є позбавлений патологій та протиріч. Наприклад, непримиримі клясові конфлікти, відсутність високих ідеалів, гонитва за багатством, банальність духового життя — це лише кілька з вічних проблем лібералізму, якими постійно будуть турбуватися покоління.

Цікавим явищем стало те, що неправильне розуміння критиками поняття „кінець історії" у Фукуями спровокувало бурхливі дискусії в інтелектуальних колах Европи та Америки. Сам Фукуяма відповів своїм критикам у зимовому випуску журналу „Нешенел Інтерест". Фактично ідею, що історія скінчилася, Фукуяма запозичив, як він це сам каже, у німецького філософа Геґеля, який в ідеалах свободи та рівности, висунених ще французькою революцією, бачив не лиш досягнутий смисл історії, а таки кінець історії. Без сумніву, кажучи, що історія скінчилася, Геґель думав, що він досягнув „стрілець Божого провидіння". Не на менше, виглядає, претендує і сам Фукуяма, чого не оминули критики. Мало критиків погоджується, що історія скічнилася. Вони настоюють, що комунізм ще не втратив своєї живучости, що фашизм може знову відродитися і що зло є притаманною ірраціональною характеристикою людини. Людина може здобути багато свободи, але не зможе освободитись від зла та від катастроф.

Найглибший коментар до тези Фукуями дав фран-

(Закінчення на стор. 3)

ТИСЯЧІ НАРОДУ зібралися на площі Старого міста в Празі та вимагали щоби 75,000 совєтського війська без жодних застережень забралися з території Чехо-Словаччини до 31-го травня. Крім цього народ ентузіястично оплескував промовця, який домагався, щоби взяти під суд Василя Білака та інших колишніх комуністів за те, що саме він з іншими був тим, які в 1968 році запросили совєтські війська до Чехо-Словаччини, щоби здусити „Празьку весну". Новий уряд на чолі з президентом Вацлавом Гавелем домагається виходу совєтських військ з Чехо-Словаччини до кінця 1990 року.

У ВІВТОРОК, 6-ГО ЛЮТОГО, Мадярщина усунула 40-літні обмеження Римо-Католицької Церкви в країні, одночасно Ватикан проголосив, що відновляє дипломатичні спілкування з Будапештом. Високопоставлена церковна особа ще в цьому тижні поїде до Мадярщини, щоби підписати документ відновлення зв'язків, що їх у 1945 році зірвали комуністи. Мадярщина стане другою країною совєтського бльоку, яка відновить дипломатичні зв'язки з Ватиканом. Польща зробила вже ще у липні минулого року. Переговори про відновлення дипломатичних стосунків між Ватиканом і Мадярщиною проводились вже місяцями, а обидві сторони погодились, що Папа Іван Павло II відвідає Мадярщину в наступному році. Речник Ватикану Джоакін Наварро-Валлє заявив, що підписувати угоду відновлення зв'язків зі сторони Ватикану вже в середу поїхав державний секретар Ватикану Кардинал Агостіно Касаролі.

Княжий дар Лідії Яців на видання праці В. Липинського

Східньоевропейський Дослідний Інститут ім. В. Липинського повідомляє, що Лідія Яців з Кергонксону, Н. Й., склала княжий дар у сумі 12,500 дол. на видання клясичного твору Вячеслава Липинського „Україна на переломі" для вшанування пам'яті свого чоловіка, бл. п. мґра Петра Яціва у першу річницю його смерти.

Мгр П. Яців народився в селі Тужлів Калуського повіту в 1908 році. Правничі студії закінчив у Львові і працював у адвокатській канцелярії у Калуші. Прибувши до Америки і закінчивши технологічний інститут, він працював проєктувальником машин у Лорейн, Огайо. Після переходу на пенсію подружжя Яціви переїхали у Кетскильські гори, поселяючись на українській оселі „Золота осінь" в Кергонксоні.

Подружжя Яціви — справжні українські патріоти — відомі зі своїх щедрих пожертв на такі українські наукові і культурні установи, як Український Музей, Український Науковий Інститут Гарвардського Університету, УВАН тощо. Останнім часом Л. Яців поширила своє меценацтво на Східньоевропейський Дослідний Інститут ім. В. Липинського. Цей її княжий дар на видання „України на переломі" свідчить про її глибоке розуміння важливості появи цієї книги. Особливо тепер, коли українська справа знаходиться на переломовому етапі, цей твір надзвичайно актуальний. Чи ж може бути кращий пам'ятник для вшанування і збереження пам'яті дорогої особи?

Східньоевропейський Дослідний Інститут готує повне, 12-томне наукове видання творів свого патрона Вячеслава Липинського, засновника самостійної і державницької школи в українській історіографії і українській політичній думці. Конечність такого видання очевидна, зокрема у зв'язку з найновішими подіями в Україні.

Вручаючи свій щедрий дар президентові Інституту ім. В. Липинського, Л. Яців висловилася так: „Нехай мій дар буде прикладом для інших свідомих українців якщо йдеться про підтримку видання наукової спадщини В. Липинського". Управа Східньоевропейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського приєднується до цього шляхетного заклику та просить українське громадянство о пожертви на індивідуальні томи або повне видання творів В. Липинського. Адреса Інстиуту: W. K. Lypynsky East European Research Institute, 469 Flamingo St., Philadelphia, Pa. 19128; tel.: (215) 482-7111

ВИСЛІДИ НАУКОВОГО вивчення препарату фенобарбітол, який вживається для лікування гарячки у дітей щоб запобігти апоплексичному ударові, надруковані в середу, 7-го лютого, в „Медичному Журналі Нової Англії". Виявляється, що цей лік не тільки не має жодноо ефективного впливу на запобігання апоплексичного удару викликаного гарячковим станом, але навпаки, має негативний вплив на рівень інтелігенції дітей. Лікарі та невропологи приписували фенобарбітол, який вживається для лікування епілепсії дітям впродовж багатьох десятиліть. Та тільки останнім часом цей препарат почав викликати сумніви. „Лікування апоплексичного удару фенобарбітолом гірше ніж сама хвороба", — сказала педіятр-невролог з Вашінгтонського університету д-р Джаклін Фарвелл. Апоплексичний удар від гарячкового стану викликається інфекційними захворюваннями як тонзиліту, або інфекція вуха, в наслідок чого спостерігається порушення в діяльності мозку.

Кінець...

(Закінчення зі стор. 2)

цузький філософ Жан Франсуа Ревель в паризькому журналі „Комонтер" (його відомі книги: „Спокуса тоталітаризму" та „Маркс помер"). Ревель, в здоровій антигегелівській традиції, переставляє наголоси: Не кінець історії повинен нас турбувати, а створений в історії кінець людини, від мільйонів жертв Сталіна до тисячних жертв на площі Тіяныньмен. Їхній кінець є „автентичним", вічним кінцем — для них історія справді скінчилася. Дійти до усвідомлення добра та раціональности лібералізму через нераціональне злочинство фашизму та комунізму не дає ніякої полегші людському розумові в розумінні раціонального змислу історії. В основному, хоч Ревель і погоджується з Фукуямою, що демократичний лібералізм є найвищою формою людської організованости, всеж він перестерігає нас перед „лукавим розумом" історії. Бо історія — це не тільки прогрес, але й реґрес. Специяльністю історії для Ревеля є здійснення „рештків", заморожених, нездійснених тенденцій (наприклад, націоналізму). Тому історія не так відбувається в темпоральному переході з абстрактного в конкретне, як в переході з імплікованого в реальне. Наприклад, Совєтський Союз, хоч і не повернеться до тоталітаризму, може зазнати анархії, хаотичного середньовіччя та культурного варваризму, що скривається в потенційних та імплікованих формах. Треба, в противагу уже сказаного, ще додати, що історія не складається просто з явищ та процесів, але також з рішень, які виконують індивідуальні особи. Активність людини є єдиною ґарантією прогресу. Статистично та фактично неможливо уважати демократії нормою нашого часу і уважати решту систем, які зформували нинішній світ, атипічними та збоченими. І, вкінці, Ревель запитує: Чи обізнаність з лібералізмом приведе світ до поступків, які не дозволять досягнути результатам проґресу зникнути? — „Я не вірю в невідворотність демократизації, чи існування якогось процесу, який зробив би це, що мусить зробити людина", — твердить Ревель. Сам Фукуяма погоджується, що в історії існують „рецидиви", що соціяльні катаклізми та війна є цілком можливі, але суть історії в основному полягає не в глупій безконечності, а в прогресі до демократії та свободи. Чи існує можливість, запитує Фукуяма, що нові моралісти викриють обман віри в людську рівність та свободу, який, за словами Ніцше, є обманом нав'язаним нам християнством? Для Ревеля усе є можливим. Натомість Фукуяма вірить, що наша демократично-еґалітарна свідомість є тривалим здобутком і є настільки частиною нашої природи, наскільки є наша потреба спати, або наш страх перед смертю.

Хоч ця віра є ясною духовною константою кінця історії, конкретне здійснення по всій плянеті демократично-ліберальних істин кінця історії буде довгим процесом універсалізації історії.

„Вони..."

(Закінчення зі стор. 2)

Що привело сюди співголову місцевого 'Меморіялу' й одного з керівників єврейського культурного центру? Він обговорював із керівником клюбу Л. Роговим ідею міжнародного шахового фестивалю в Чернігові пам'яті жертв фашизму. Нас підтримують Рух, інші самодіяльні організації — розповідає Ф. Кагно.

Фестиваль разом із культурною програмою стане, — вважаю, — непересічною подією міста. А зароблені гроші підуть на спорудження пам'ятника полеглим під час окупації Чернігова. Три години розмовляли тренер і представники 'Меморіялу' у чудовому шаховому клюбі на вулиці Кокосовського, поблизу перехрестя, де чорна „Волга" зіткнулася зі скромним 'Жигульонком'. Знов і знов повертаюсь до цієї історії. Один епізод зробив для міста більше, ніж п'ять років перебудови.

Сьогодні на колонах місцевого драматичного театру два прапори — червоний і синьо-жовтий. А як дивиться на це міліція? — Спокійно, — відповів майор В. Павленчик.

— Ми у політику не втручаємося. А Рух допомагає підтримувати порядок на вулицях. Що це-двовладдя чи безвладдя? Скоріше, евфорія. Прокинулась Десна від крижаного полону, прокинулись люди від летаргічного сну. Вони чекають перемін. Не завтра, не післязавтра. Сьогодні, — закінчив свій репортаж Шрайман.

Не сумніваємось, що бажане „Сьогодні" здійсниться, якщо прокинеться від крижаного полону все населення України. Події у Чернігові у великій мірі причиняться до цього процесу.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями, що в четвер, 1-го лютого 1990 р., несподівано відійшов від нас

наш Найдорожчий

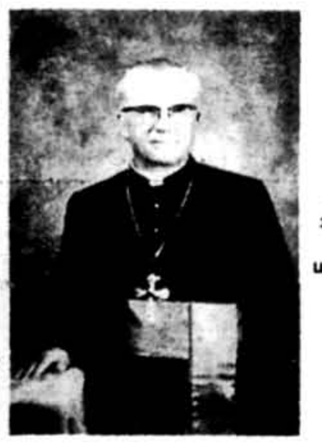
МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п. д-р

Ярослав Тиховський

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 3-го лютого 1990 р. в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж., а після Святої Літургії на цвинтарі Hollywood Memorial Park, Union, N.J.

У глибокому горі: **РОДИНА**

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 28-го січня 1990 року відійшов у Вічність по довгій недузі на 75-му році життя наш Найдорожчий МУЖ І БАТЬКО

св. п. о. крилошанин і архипресвітер

ТАРАС ДУРБАК

колишній довголітній парох в Акроні, Огайо.

ІЄРЕЙСЬКІ ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві св. Духа в Акроні у вівторок, 30-го січня 1990 року о год. 7-ій вечора.

ПОХОРОН відбувся в середу, 31-го січня 1990 року о год. 10-ій рано з цієї церкви на місцевий цвинтар Святого Хреста.

Горем прибиті:

АНТОНІЯ з БАНАХІВ — дружина
ЯРОСЛАВ — син
МАРІЯ — дочка з мужем СТЕФАНОМ
о. крилошанин ЮРІЙ КОВАЛЬСЬКИЙ — сестрінок
МАРУСЯ — сестрінка в Україні з родиною
д-р ВЛОДЗЬО — сестрінок в Україні з родиною
мґр ВОЛОДИМИР ЧОРНЕНЬКИЙ з родиною — шваґер
інж. ПЕТРО ТВЕРДОХЛІБ з родиною — шваґер
СТЕФАНІЯ ДЕМЧУК — шваґерка
ЗОРЯНА БЕССЕР з родиною — сестрінка
ред. ІВАН ДУРБАК з родиною — кузен
інж. ТАРАС ДУРБАК з родиною — братанок
о. крилошанин БОГДАН СКАСКІВ з родиною — кузен
ЛЮБА І СТЕФАН ЮРКІВ з родиною — кузен
інж. ЮРІЙ ЮРКІВ з родиною

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Українським Громадянством, що в п'ятницю, 2-го лютого 1990 р. відійшла у Вічність на 95-му році життя

сл. п.

Олімпія Добровольська-Гірняк

корифей українського театру, акторка „Молодого Театру", театру „Березіль" Львівського Театру, співтворець і режисер Театру-Студії, творець Студії Мистецького Слова, почесний член Союзу Українок Америки.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 6-го лютого 1990 р. Тлінні останки Покійної перевезено на цвинтар Пресв. Діви Марії у Факс Чейс, Філядельфія, де Вона спочила поруч свого мужа сл. п. Йосипа Гірняка.

У глибокому смутку:

дочка — ІВА ЧАРСЬКА з родиною
і ціла родина ГІРНЯКІВ

•

Замість квітів родина просить складати пожертви на постійний фонд імені Йосипа й Олімпії Гірняків при Українському Музеї в Ню Йорку.

У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУНІ І СЕСТРИ

бл. п.

КАЗИМИРИ ЛОҐУШ (з ГАЛУЩИНСЬКИХ)

і'а пам'ять смерти наших СИНІВ:

ЯРЕМИ, ТАРАСА і ЯКУБЧИКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 18-го лютого 1990 р., о год. 11:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж.

Рідних і приятелів просимо згадати Покійних у своїх молитвах.

Для вшанування їх пам'яті, складаємо на українських дітей чорнобильської трагедії:

400.00 дол. .... муж і батько Єронім Лоґуш
1,000.00 .... доня і сестра Оксана Стеранка з мужем

В ПЕРШУ НЕВИМОВНУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

Ярослава Сохоцького

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в українській католицькій катедрі св. Йосафата в Пармі, Огайо 14-го лютого 1990 р., о год. 9-ій рано

Покійний народився 14-го січня 1921 р. в Уневі, недалеко манастиря оо. Студитів ім. сл. п. о. Ігумена Климентія Шептицького, повіту Перемишляни, в Західній Україні.

З молодечих літ належав до Марійської Дружини при манастирі. Піднесений дух росту українського національного життя диктував молодому вступити в активну працю в національно-громадське життя. Співпрацював з родиною в комітеті будови нового будинку Читальні-Просвіта, що згодом побудував його батько Михайло Сохоцький.

Молодим юнаком в часі Другої світової війни вступив до Першої Української Дивізії.

Його постать остається в нашій пам'яті як образ зразкової, енерґійної людини, яка безмежно любила свою родину та була повна любови до всього рідного.

Спи спокійно, іди у далекий світ по заслужену нагороду і моли Всевишнього про кращу долю нашому народові. Віримо що Бог нагородить Тобі за невигоди і труди, що положив для родини, церкви і народу.

Хай американська земля буде Тобі легкою, а пам'ять про Тебе залишиться назавжди у наших серцях. Ми, Твої рідні, молимо Всевишнього та Пресвяту Унівську Богоматір за Твою душу та Твої мрії:

„О, Мати Божа,
О, Райський цвіте!
Тебе благають українські діти
Не дай в неволі нашим людям пропадати —
Україну нашу звільни нам, Мати!"

З приводу річниці смерти Покійного, ми знову складаємо найщирішу подяку Всечеснішому о. Андрієві Гановському за відвідини Покійного в шпиталі й уділення Найсвятіших Тайн, за прощальне слово в церкві та похоронні відправи. Маестрові Евгенові Садовському й всім хористам за жалібний спів під час Парастасу наша щира подяка. Щира подяка Родині і Приятелям, всім, хто в будь-якій формі склав нам співчуття, прислав квіти, зложив щедрі пожертви на Святі Літургії та інші цілі, і Тим, що брали участь у похороні. Хай Всевишній винагородить всіх Вас сторицею.

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ
дочка — НАДІЯ з мужем ДЕРОЛ КАКС
внуки — ДІЯНА АНДРІЙКА і МИХАЙЛО ДЕРОЛ
син — ОСИП ОСТАП з дружиною ВІРОЮ
дочка — ЛЮБА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що з волі Всевишнього відійшов у Вічність дня 2-го лютого 1990 року

наш Найдорожчий

СИН, МУЖ, БРАТ, БАТЬКО І ВУЙКО

бл. п.

Володимир Волянюк

на 56-му році життя, народжений 12-го лютого 1933 р. в селі Гаї Старобрідські, пов. Броди, Західня Україна, заосмотрений Найсвятішими Тайнами. Покійний покінчив середню освіту в гімназії в Ашафенбурґу, Німеччина, ветеран Американської Морської Фльоти, визначний змагун спортових Товариств „Запоріжжя" — Ашафенбурґ, „Довбуш" — Мюнхен і УСТ „Тризуб" у Філядельфії.

Горем прибиті:

мати — ПАРАСКЕВІЯ ВОЛЯНЮК
дружина — РОКСОЛЯНА, з дому ТРЖЕПЕЛЬ-ЕЛЛІС з сином ВОЛОДИМИРОМ і дочкою НАТАЛКОЮ з мужем МИХАЙЛОМ БІТНИ-ШЛЯХТО
брат — СТЕФАН ВОЛЯНЮК з дружиною ТЕОДОЗІЄЮ
сестра — ІВАННА з мужем МИКОЛОЮ ТИМЧУК
братанка — ПАВЛІНА з мужем МИХАЙЛОМ КУЛИНИЧЕМ і синами АНДРІЄМ, МАРКІЯНОМ і ТАРАСОМ
ближча і дальша Родина в Україні і Канаді

ПАРАСТАС відбувся дня 4-го лютого в похоронному заведенні Насевичів, 109 Тейбор Ровд у Філядельфії о год. 7-ій веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в катедральному храмі Непорочного Зачаття при вул. Френклін у Філядельфії в понеділок, 5-го лютого 1990 р. і Тлінні Останки Покійного були перенесені на цвинтар св. Марії, Факс Чейс у Філядельфії, Па.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Замість квітів на могилу Родина просить складати пожертви на Богослужби і на добродійні цілі у пам'ять Покійного.

БОЛГАРСЬКИЙ УРЯД ЗАЯВИВ, що тайну поліцію в країні зліквідовано. Міністер внутрішніх справ Атанас Семерджієв на зустрічі-переговорах опозиційних партій та уряду в Софії, столиці Болгарії, сказав, що „традиційну структуру органів державної безпеки зліквідовано. Тепер інституції збереження державного порядку та законів будуть партійно незалежними інституціями та будуть керуватися тільки добром народу та держави. Він також на цьому ж зборі запевнив, що немає підслухових апаратів у телефонах бюра Спілки демократичних сил, опозиційної організації.

Чехо-Словаччина...

(Закінчення зі стор. 1)

країн Східньої Европи.

Зустріч з В. Гавелом, яка тривала понад півтори години, Дж. Бейкер назвав „надзвичайно корисною і продуктивною". Переговори між ЗСА і Чехо-Словаччиною продовжаться під час візити чехо-словацького президента в З'єднані Стейти, яка заплянована на березень цього року.

Переговори між Москвою і Прагою у справах, зв'язаних з виведенням совєтського війська з Чехо-Словаччини, тривають. Наступної середи в совєтській столиці почнеться друга рунда цих переговорів. Перша рунда, хоч і відбувалася „в конструктивній обстановці", закінчилася безрезультатно.

„Ми вас сюди не запрошували, і кормити вас не маємо наміру", було написано на одному з плякатів, піднятих над колоною демонстрантів. На другому повторювалися слова одного з лідерів нової Чехо-Словаччини: „Прийшли за один день, а залишилися на 22 роки".

Совєтське військо перебуває в Чехо-Словаччині від 1968 року, коли спроби демократичних реформ у Чехо-Словаччині, які дістали назву „Празької весни", були роздавлені гусеницями совєтських танків.

Як стало відомо, Москва звернулася з просьбою до чехо-словацького уряду перенести дату виведення совєтського війська на кінець року.

Пом'янімо Патріярха Йосифа

В лютому припадають дві знаменні дати, не зазначені в церковних, ні в світських українських календарях. Проте ці дати, як історично знаменні, збереглися в мемуарах та в пам'яті захисників помісних прав Української Католицької Церкви.

Першою із таких дат є день 17-го лютого 1892 року — день народження Йосифа будучого хоронителя і рятівника Української Католицької Церкви. Другою знаменною датою був день 7-го лютого 1963 року — день приїзду до Риму Ісповідника Віри, будучого Патріярха Йосифа, звільненого з дому неволі після 18-літнього ув'язнення в московській імперії диявола.

Ці два дні — їх же сотворив Господь — стали задатком будучого великовимірного діяння Блаженнішого Йосифа, Верховного Пастиря Церкви Києво-Галицької Митрополії. Ці діяння були намірені на добро Церкви: на її відродження і ріст через відновлення ним епископату для загнаної в катакомби Церкви, на виведення її з неволі московського Вавилону на легальну волю, до об'єднання всіх чистин Церкви у світі з матірньою Церквою в Україні під одним пастирем Патріярхом, під одною управою всіх єпископів у світі, явною в синодальному устрою Церкви і в єдності з наслідником Апостола Петра, Папою Римським.

Діяння цього Велетня українського переслідуваного християнства усвідомили український Божий люд в Україні та поза Україною, та й чужинний світ, про осторичні права і переслідування Української Католицької Церкви. Вони причинилися до припинення в ній латинізації, наклонили до оборони її світову католицьку ієрархію на чолі з Папою Іваном Павлом II, який визнав слушною боротьбу Блаженнішого Йосифа за ці права. Вслід за цим дійшло до визнання московським режимом і російською церковною ієрархією права Української Католицької Церкви на її легальне існування. Тому послідовники Патріярха Йосифа визнають його подвижником і рятівником Помісної Української Католицької Церкви. Тому українці, вірні напрямним церковним заповітам бл. п. Йосифа, будуть пригадувати його діяння з нагоди важних дат з його життя, для заохоти членів Української Католицької Церкви зберігати велику спадщину великого українського церковного провідника і діяти в дусі цієї спадщини для добра Церкви і народу.

Керуючись цим, управа Відділу Українського Патріярхального Товариства в Нюарку, Ню Джерзі, теж заплянувала відзначити день народження Патріярха і день приїзду його до Риму святочною імпрезою, яка відбудеться в неділю, 11-го лютого ц.р., о год. 4-ій по полудні в церковній залі української католицької парафії, 719 Сенфорд Аве, Нюарк, Н. Дж.

В програмі передбачена доповідь професора Ратгерського університету д-ра Івана Головінського про сучасний змаг Української Католицької Церкви за її леґалізацію як наслідок діяння Патріярха Йосифа, і виступ ансамблю бандуристів „Гомін".

Управа Відділу Товариства просить всіх членів української громади в околиці Нюарку взяти участь в цьому святочному відзначенні оборонця Української Католицької, як і теж Української Автокефальної Православної Церков.

Василь Пасічняк

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 18-го ЛЮТОГО 1990 р.

Чикаґо, Ілл. Річні збори 22-го Відд. Т-ва Доброї Волі, о год. 10-ій ранку в залі УКЦеркви св. Йосифа при 5000 No. Cumberland Ave., Chicago, Ill. Вибір делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС. — Helen O. Scott, секр.

Ст. Пітерсбурґ, Фл. Річні збори 377-го Відд. Т-ва св. Володимира, о год. 12:30 *пополудні*, в залі УКЦеркви Богоявлення при 434 90th St. No. St. Petersburgh, Fl. Вибір делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС. По виборах перекуска. — І. Ґавалюх, секр.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 2.

В. Плавущак, Торонто	150.00
М. Баран, Праттсбурґ	15.00
П. Джуль, Ґросс Пойнт	15.00
д-р Р. Заплітний, Бетл Крік	15.00
д-р Т. Новосівський, Девон	15.00
М. Тимець, Овк Ловн	15.00
Л. Артимишин, Вудсайд	10.00
М. Боден, Чикаґо	10.00
Б. Гнідь, Сомервілл	10.00
д-р В. Ґерент, Ворм Мінерал Спрінґс	10.00
Л. Ґреґор, Сомерсет	10.00
П. Данилюк, Гаєтсвілл	10.00
М. Зубаль, Воррен	10.00
І. Клек, Ферв'ю Парк	10.00
д-р С. Кочій, Чикаґо	10.00
М. Кулинич, Фляшінґ	10.00
С. Лютак, Ню Йорк	10.00
Б. Луців, Філядельфія	10.00
Я. Онищук, Вестон	10.00
І. Павлюк, Твин Лейкс	10.00
А. Політило, Шорт Гіллс	10.00
І. Приходченко, Сейлем	10.00
Б. Радловський, Елмвуд Парк	10.00
О. Сим, Парма	10.00
о.Я. Сівко, Норт Роєлтон	10.00
А. Слободян, Воррен	10.00
П. Слотюк, Філядельфія	10.00
О. Томчик, Міннеаполіс	10.00
д-р А. Фаріон, Лінкольнвуд	10.00
С. Череватюк, Маямі	10.00
М. Мельникович, Лонг Айленд Сиіті	6.00
М. Бекіш, Ірвінґтон	5.00
Р. Білинський, Рейніє	5.00
О. Блетен, Ферфакс	5.00
Г. Гаврилюк, Джерзі Сиіті	5.00
Г. Гаркач, Лорейн	5.00
І. Головінський, Сомерсет	5.00
А. Головко, Ст. Пол	5.00
М. Ґордон, Гартфорд	5.00
Д. Ґренда, Йорк	5.00
О. Дармограй, Піскатавей	5.00
П. Дзудзора, Сідар Ґров	5.00
А. Дражньовський, Філядельфія	5.00
о. Т. Дурбак, Кай Фоллс	5.00
М. Дякун, Ливонія	5.00
А. Заброський, Бервин	5.00
Ю. Залізняк, Рашвілл	5.00
В. Іванців, Рочестер	5.00
А. Камінський, Дітройт	5.00
О. Карван, Філядельфія	5.00
Е. Катеринюк, Луісвілл	5.00
О. Клим, Шавмбурґ	5.00
П. Когулька, Бруклин	5.00
М. Курляк, Баффало	5.00
Т. Кушнір, Гемтремк	5.00
О. Лукашевич-Полон, Кюка Парк	5.00
М. Луцишин, Колорадо Сиіті	5.00
М. Любезний, Норвуд Парк	5.00
С. Магмет, С. Орендж	5.00
Н. Марушка, Чикаґо	5.00
д-р А. Мацюрак, Елмвуд	5.00
І. Олиник, Бет	5.00
П. Орлівський, Голливуд	5.00
Я. Пришляк, Баффало	5.00
І. Рихвицький, Лігайтон	5.00
О. Савків, Сарасота	5.00
В. Савюк, Флорал Парк	5.00
д-р М. Семчишин, Рестон	5.00
М. Славятинський, Філядельфія	5.00
д-р Т. Соболь, Кісвілл	5.00
М. Телюк, Стемфорд	5.00
М. Тимочко, Джансон Сиіті	5.00
Д. Томащук, Кензес Сиіті	5.00
В. Третяк, Вудгейвен	5.00
М. Ханас, Бруклин	5.00
І. Худий, Асторія	5.00
І. Цибрівський, Луісвілл	5.00
Т. Чучман, Амстердам	5.00
Д. Шабля, Філядельфія	5.00
А. Шалай, Ірі	5.00
Е. Шафран, Форест Гіллс	5.00
Л. Мриглоцька, Ярдвілл	3.00
Р. Берестянський, Чикаґо	2.00
І. Борисенко, Піорія	2.00
А. Журак, Вудгейвен	2.00
В. Кікта, Юніон	2.00
В. Лаврів, Парма	2.00
Ю. Макарчук, Йонкерс	2.00
Д. Михайлишин, Чикаґо	2.00
Ю. Олесницький, Томс Рівер	2.00
Р. Рибак, Ст. Пол	2.00
А. Рибалт, Янґставн	2.00
Т. Росов, Дербі	2.00
М. Тренза, Карль Плейс	2.00
М. Хитра, Елизабет	2.00
К. Чорнодольська, Бронкс	2.00
М. Юрченко, Лорис Стейшен	2.00

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу НЮАРК, Н. Дж.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 18-го лютого 1990 р., о год. 1-ій по пол. в залі школи св. Івана Хрестителя
Sanford Avenue & Ivy Str. Newark, N.J.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів

14, 27, 37, 65, 76, 133, 142, 172, 214, 219, 234, 306, 322, 340, 371, 413, 459, 490.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо

ПРОГРАМА НАРАД

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного касира УНСоюзу УЛЯНИ М. ДЯЧУК
9. План праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь

Уляна М. Дячук, головний касир УНС
д-р Нестор Олесницький, гол. контролер УНС
Андрій Кейбіда, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ

Ярослав Песьків, голова
Роман Пиндус, секретар **Володимир Боярський,** касир

ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

звертається до УКРАЇНЦІВ в ДІЯСПОРІ присилати грошеві пожертви на закуп і перевезення в Україну ліків, вітамін, харчів, одягу тощо для хворіючих від надмірної радіяції дітей в Україні

Моя пожертва .... дол.

Чек виписувати на Children of Chornobyl Relief Fund

....
Ім'я і прізвище

....
Адреса

Пожертви просимо висилати на адреси:

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
c/o Ukrainian National Ass'n
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

або

Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078

УПРАВА ФОНДУ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ
Проф. Тарас Гунчак, голова

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
ОЛЕКСІЯ БОНДАРА МАКАРОВИЧА
народжений 1907 р. Меджибізький р-н, с. Моломомищі, Україна. Повідомити на таку адресу:
Elsie Skorobatch, Rt. 1,
Box 386-A
Princess Anne, Md. 21853